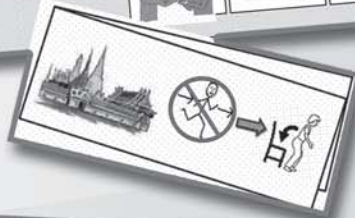

การพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติก โดยใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ ผ่านการมอง

สิ่งสำคัญที่ฉันควรจำ
เดือน พฤษภาคม 2552

วัน	วัน	วัน	วัน	วัน	วัน	วัน
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

โดย ดร.สมพร หวานเสริญ
ISBN 978-611-15-0003-5

ชื่อหนังสือ : การพัฒนาศักยภาพบุคคลออกทิสติก
โดยใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง

ผู้แต่ง : ดร. สมพร หวานเสริ์จ
ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น
เลขที่ 761 หมู่ 14 ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

สงวนสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ISBN : ISBN 978-611-15-0003-5

โรงพิมพ์ : หจก.โรงพิมพ์คลังน่านาวิทยา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000

อ้างอิง : สมพร หวานเสริ์จ. (2552). การพัฒนาศักยภาพบุคคลออกทิสติก
โดยใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง.
ขอนแก่น : หจก.โรงพิมพ์คลังน่านาวิทยา.

๗๐๗๐๒๑๖๗

มูลนิธิหอพักสตรีไทย

มูลนิธิสาภลเพื่อคนพิการ

ผู้สนับสนุนทุนในการพิมพ์เผยแพร่

คำนำ

บุคคลออทิสติก มีข้อจำกัดในการเรียนรู้อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางพัฒนาการ ซึ่งส่งผลให้มีความยุ่งยากในการสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่น ตลอดจนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ แต่มีจุดแข็ง คือ เรียนรู้ได้ดีจากการมอง “Learning Through Seeing” โดยบุคคลออทิสติกจะสามารถจดจำ รูปภาพ รูปถ่าย ภาพวาด ป้ายโฆษณาและสัญลักษณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ครู ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง จึงควรจัดหาสื่อเพื่อสนับสนุนวิธีการเรียนรู้ผ่านการมอง มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลออทิสติกตามความแตกต่างของแต่ละคน เพื่อให้บุคคลออทิสติกสามารถเรียนรู้และดำเนินชีวิตได้อย่างอิสระ อยู่ร่วมกับสังคมทั่วไปได้ โดยไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวหรือบุคคลอื่น

หนังสือการพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติกโดยใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง เล่มนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สนใจ ผู้ปกครอง ครูและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเด่นและข้อจำกัดของบุคคลออทิสติกและการนำสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง มาใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุน ส่งเสริมศักยภาพของบุคคลออทิสติก โดยบูรณาการองค์ความรู้ ทั้งหลักการด้านจิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมร่วมกับการวิเคราะห์จุดแข็งและข้อจำกัดของบุคคลออทิสติก ซึ่งผ่านกระบวนการทดลองใช้และมีประสิทธิผลแล้วนำมาจัดเรียบเรียง สารสำคัญของหนังสือประกอบด้วย เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุคคลออทิสติก แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติก การผลิต การใช้ยุทธศาสตร์การสอน โดยใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง และกรณีศึกษา เป็นต้น และเพื่อให้สะดวกต่อการทำความเข้าใจ และนำไปใช้ได้ง่าย ผู้เขียนได้จัดทำแผ่นซีดี (CD-ROM) รูปภาพที่ใช้เป็นสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง ได้แก่ ชุดภาพแสดงตารางเวลาและกิจกรรม ชุดภาพการแลกเปลี่ยนข้อมูล ชุดภาพประกอบแบบตรวจสอบรายการ ชุดภาพสนับสนุนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ชุดภาพสนับสนุนการสร้างทางเลือก ชุดภาพกิจกรรมเตรียมความพร้อมทักษะก่อนเรียน และชุดภาพส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ เป็นต้น เพื่อให้ผู้อ่านสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ฝึกปฏิบัติผลิตสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองและศึกษาตัวอย่างจากกรณีศึกษาจะทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น สามารถนำไปสอนให้บุคคลออทิสติกได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างอิสระ

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเกิดประโยชน์สำหรับครู ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องและผู้ทีสนใจศึกษาต่อไป

ดร.สมพร หวานเสรีจ

ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

พฤษภาคม 2552

คำชี้แจง

การพัฒนาบุคคลออทิสติกอย่างเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปกครอง ครอบครัว หรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของบุคคลออทิสติก เพราะวิธีการเรียนรู้เป็นยุทธวิธีในการสร้างความเข้าใจสิ่งแวดล้อมและสร้างองค์ความรู้แก่นุชนัยทุกคนรวมทั้งบุคคลออทิสติก จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและประสบการณ์ที่ได้คลุกคลีกับบุคคลออทิสติกมาเป็นเวลานานทำให้พบว่า บุคคลออทิสติกส่วนใหญ่มีวิธีการเรียนรู้จากการมอง โดยบุคคลออทิสติกจะสามารถจดจำรูปภาพ รูปถ่าย สัญลักษณ์ ภาพวาด ป้ายโฆษณาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นในการพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติกให้สามารถอยู่ร่วมกับสังคมทั่วไปได้โดยไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวหรือบุคคลอื่น ครู ผู้ปกครอง หรือผู้ที่มีความใกล้ชิดกับบุคคลออทิสติก ควรนำวิธีการเรียนรู้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลออทิสติกตามความแตกต่างของแต่ละคน

1. จุดมุ่งหมาย

หนังสือการพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติกโดยใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองเล่มนี้ จัดทำขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นแนวทางให้ครู ผู้ปกครอง หรือผู้สนใจได้ศึกษาและมีความรู้ความเข้าใจในการผลิตและใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง โดยนำไปใช้ในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคคลออทิสติกให้สามารถเรียนรู้ทักษะการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม มีประสบการณ์ในการประสบความสำเร็จ เรียนรู้ทักษะก่อนการเรียนรู้ได้แก่ การใช้ก้นกบเนื้อมัดเล็ก การเตรียมความพร้อมด้านความคิด ศิลปะและภาษา การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ การเตรียมความพร้อมด้านการใช้เหตุผลและการเล่นอย่างมีความหมาย ซึ่งผู้เขียนได้แบ่งขอบข่ายความรู้และเรียบเรียงไว้อย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมกระบวนการศึกษา การฝึกปฏิบัติและการนำไปใช้ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำความรู้ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลออทิสติกในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เนื้อหาสาระ

หนังสือการพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติกโดยใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองเล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 8 บท และ แผ่น CD รูปภาพ 9 ชุด มีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมลักษณะเด่นและข้อจำกัดของบุคคลออทิสติก การวิเคราะห์ปัญหา การผลิต การใช้สื่อ ตลอดจนกรณีศึกษา ซึ่งเป็นตัวอย่างในการใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองในการแก้ปัญหาและพัฒนา

ศักยภาพของบุคคลออทิสติก ในแต่ละบทแต่ละตอนมีการจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก มีคำอธิบายและภาพประกอบ มีตัวอย่างในแต่ละเนื้อหา เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจได้มากขึ้น มีข้อเสนอแนะที่ได้จากประสบการณ์ซึ่งผู้เขียนได้ทดลองใช้และขยายผลการศึกษามาเป็นเวลามากกว่า 5 ปี นอกจากนี้ได้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาพประกอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เกี่ยวข้องกับบุคคลออทิสติกเป็นอย่างดี โดยมีรายละเอียดเนื้อหาดังนี้

บทที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุคคลออทิสติก เนื้อหาประกอบด้วย คำจำกัดความ ลักษณะอาการ การวินิจฉัย ระดับความรุนแรง สาเหตุและอัตราการเกิดภาวะออทิสซึม

บทที่ 2 แนวทางในการพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติก เนื้อหาประกอบด้วย กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลออทิสติก การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับบุคคลออทิสติก การประเมินเพื่อให้บริการทางการศึกษา การให้บริการทางการศึกษาตามข้อจำกัดของบุคคลออทิสติก ได้แก่ การพัฒนาทักษะการสื่อสาร การพัฒนาทักษะทางสังคม การพัฒนาความคิด การพัฒนาทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก และการบูรณาการประสาทความรู้สึกร่วม การแก้ปัญหาทางพฤติกรรม การเรียนร่วมสำหรับนักเรียนออทิสติกและความสำเร็จในการส่งต่อนักเรียนออทิสติก

บทที่ 3 สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง เนื้อหาประกอบด้วย ความหมาย ความสำคัญ บทบาทและประเภทของสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง

บทที่ 4 การผลิตและใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองในการส่งเสริมศักยภาพบุคคลออทิสติก เนื้อหาประกอบด้วย บุคคลออทิสติกกับการเรียนรู้ผ่านการมอง การผลิตและใช้สื่อพัฒนาการเรียนรู้ผ่านการมองของบุคคลออทิสติกโดยครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งอธิบายถึงวิธีการผลิตและใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง การประเมินผลสำเร็จจากการใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง รวมทั้งแนวทางในการตัดสินใจหยุดใช้สื่อ

บทที่ 5 ยุทธศาสตร์การสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสำเร็จของบุคคลออทิสติก เนื้อหาประกอบด้วย การใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองในการสนับสนุนการเรียนรู้ โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นโครงสร้างชัดเจน ได้แก่ การทำป้าย ทำฉลากหรือคำอธิบายที่ชัดเจนเข้าใจง่าย การทำเส้นแบ่งเขต การจัดทำตารางขั้นตอนการทำงาน การปรับพฤติกรรมผ่านการสื่อสารอย่างง่าย การจัดทำสัญลักษณ์ที่บอกความสำเร็จของกิจกรรม การใช้บัตรภาพทางเลือก การสร้างสถานการณ์แห่งการรอ การสร้างโอกาสในการตอบสนองของบุคคลออทิสติกให้สูงขึ้น การแนะนำ การเปลี่ยนแปลงและการสร้างความยืดหยุ่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก ได้แก่ การสอนภาษาแบบบูรณาการ การสอนโดยใช้หน่วยหัวข้อ การสอนตามโอกาส การสอนร่วมกับกิจกรรมที่ทำเป็นประจำ การสอนเรื่องราวทางสังคม การกระตุ้นเตือน การฝึกให้ทำตาม การใช้เพื่อนเป็นสื่อกลาง การใช้ฐานเมนูรายการผ่านระบบการสื่อสาร

บทที่ 6 การใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองในการพัฒนาทักษะก่อนการเรียน เนื้อหาประกอบด้วย ความสำคัญของการพัฒนาทักษะก่อนการเรียนของบุคคลออทิสติก ทักษะก่อนการเรียน แนวทางในการใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองในการพัฒนาทักษะก่อนการเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก การเตรียมความพร้อมด้านการคิด ศิลปะและภาษา การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ การเตรียมความพร้อมด้านการใช้เหตุผล และการเล่นอย่างมีความหมาย

บทที่ 7 การใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองในสถานศึกษา เนื้อหาประกอบด้วย ระบบการบริหารจัดการ บทบาทของผู้บริหารและบทบาทของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่ตัดสินใจนำสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองมาใช้ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติก

บทที่ 8 กรณีศึกษา เนื้อหาประกอบด้วย ตัวอย่างการใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองในรูปแบบที่หลากหลายตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคลของเด็กออทิสติก จำนวน 6 คน

3. แนวทางการใช้หนังสือ

การใช้หนังสือการพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติกโดยใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง ใช้เป็นหนังสือประกอบการอ่าน สำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอนบุคคลออทิสติกในสถานศึกษา และผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้แก่เด็กออทิสติก โดยครูผู้สอนสามารถยืดหยุ่นกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพที่แตกต่างกัน

3.1 ผู้ใช้หนังสือ หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับ ผู้บริหาร ครูผู้สอนบุคคลออทิสติกในโรงเรียน เฉพาะความพิการ ในโรงเรียนเรียนร่วม ห้องเรียนคู่ขนาน ครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้ปกครอง นักวิชาชีพและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้นำไปช่วยเหลือบุคคลออทิสติกในการสื่อสารและเรียนรู้ได้เร็วขึ้น เป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลออทิสติกสามารถเรียนรู้ภาษา เข้าใจเหตุการณ์และแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้

3.2 วิธีการเรียนรู้ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้สนใจควรศึกษาเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ให้เข้าใจอย่างชัดเจนตามลำดับ รวมทั้งกรณีศึกษาและทดลองฝึกปฏิบัติโดยการวิเคราะห์ปัญหาหรือข้อบกพร่องที่ต้องการพัฒนาของบุคคลออทิสติกที่เกี่ยวข้อง กำหนดประเด็นปัญหาและจุดมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนาให้ชัดเจน จัดทำสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง โดยนำรูปภาพใน แผ่น CD มาเป็นแนวทางในการจัดทำสื่อ ทดลองใช้ในสถานการณ์ที่กำหนดใช้จัดการเรียนรู้ให้กับบุคคลออทิสติกในหลายๆ รูปแบบ เช่น ใช้ที่บ้านโดยต้องทำความเข้าใจและขอความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องที่บ้าน จัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของบุคคลออทิสติก และเชื่อมโยงกับทางโรงเรียน ซึ่งควรมีการใช้สื่อในลักษณะเดียวกัน ครูผู้สอนในโรงเรียนเฉพาะ

ความพิการ โรงเรียนเรียนร่วม ห้องเรียนคู่ขนานหรือครูในห้องเสริมวิชาการ อาจใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองในขณะที่สอนเป็นรายบุคคลหรือในขณะที่เรียนรู้เป็นกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กได้ ในระยะเริ่มต้นของการใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองผู้ปกครองและครูผู้สอนจำเป็นต้องคอยให้คำแนะนำ หรือตักเตือนในกรณีที่บุคคลออทิสติกปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติตามข้อแนะนำในการใช้สื่อ เช่น ไม่หยิบบัตรภาพกิจกรรมออกเมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้ว เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญที่จะส่งผลช่วยให้บุคคลออทิสติกเข้าใจขั้นตอนของเหตุการณ์ได้ดีและพัฒนาการรับรู้ได้ดีขึ้น

4. ข้อควรคำนึงในการใช้หนังสือ

หนังสือการพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติกโดยใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ปกครอง ครูผู้สอน ผู้สนใจและผู้เกี่ยวข้อง ได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับบุคคลออทิสติกและใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองเพื่อเติมศักยภาพในการเรียนรู้โดยใช้จุดแข็งที่มีอยู่ จากประสบการณ์ของผู้เขียน พบว่าสิ่งที่ควรคำนึงอย่างยิ่งคือ การตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคลของบุคคลออทิสติกที่แต่ละคนไม่เหมือนกัน ผู้เกี่ยวข้องควรยอมรับและใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอในหลายๆ สถานการณ์ และหมั่นตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจ ความพยายาม ความอดทนและเฝ้ารอความสำเร็จ ต้องอาศัยความร่วมมือและเจตคติที่ถูกต้องจากทุกคนที่เกี่ยวข้องและชื่นชมความสำเร็จร่วมกัน การใช้สิ่งเสริมแรงที่บุคคลออทิสติกชอบมากที่สุด จะช่วยให้ประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้นด้วย

หนังสือเล่มนี้นำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองสำหรับบุคคลออทิสติกที่ครอบคลุมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุคคลออทิสติก การใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองที่ส่งเสริมประสบการณ์ความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพที่ยั่งยืนของบุคคลออทิสติก นั่นคือการดำเนินชีวิตได้อย่างอิสระ ผู้ศึกษาจึงควรอ่านหนังสือให้ครบถ้วนทุกรายละเอียดและฝึกปฏิบัติก่อนการนำไปใช้ โดยทำตามขั้นตอนและภาพประกอบที่อธิบายรายละเอียดไว้แล้ว และประเมินผลสำเร็จด้วยตนเอง ซึ่งผู้เขียนเชื่อว่าทุกท่านสามารถประสบความสำเร็จในการช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติกได้ โดยสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองและด้วยความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้วิธีการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
คำชี้แจง	ข
สารบัญ	ฉ
สารบัญรูป	ฅ
สารบัญชุดภาพในแผ่นซีดี	๗
บทที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุคคลออทิสติก	1
คำจำกัดความ	1
ลักษณะอาการของบุคคลออทิสติก	2
การวินิจฉัยภาวะออทิสซึม	4
ระดับความรุนแรงของภาวะออทิสซึม	6
สาเหตุของการเกิดภาวะออทิสซึม	7
อัตราการเกิดของภาวะออทิสซึม	10
สรุป	13
บทที่ 2 แนวทางในการพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติก	15
กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลออทิสติก	15
การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับบุคคลออทิสติก	17
การประเมินเพื่อให้บริการทางการศึกษา	21
การให้บริการทางการศึกษาตามข้อจำกัดของบุคคลออทิสติก	22
การเรียนรู้ร่วมและความสำเร็จในการส่งต่อนักเรียนออทิสติก	45
สรุป	47
บทที่ 3 สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง	49
ความหมายของสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง	49
ความสำคัญของสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง	50
บทบาทของสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง	52
ประเภทของการใช้รูปภาพสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง	53
1. การใช้รูปภาพแสดงตารางเวลาและกิจกรรม	54
2. การใช้รูปภาพในการแลกเปลี่ยนข้อมูล	57
3. การใช้รูปภาพประกอบแบบตรวจสอบรายการ	71
4. การใช้รูปภาพสนับสนุนพฤติกรรมที่พึงประสงค์	72
5. การใช้รูปภาพสนับสนุนการสร้างทางเลือก	77
สรุป	80

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การผลิตและใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง	81
บุคคลออทิสติกกับการเรียนรู้ผ่านการมอง	82
การผลิตและใช้สื่อพัฒนาการเรียนรู้ผ่านการมองของบุคคลออทิสติก	86
โดยครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง	
1. การผลิตและใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง	87
2. การประเมินผลสำเร็จจากการใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง	97
สรุป	101
บทที่ 5 ยุทธศาสตร์การสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสำเร็จของบุคคลออทิสติก	102
โดยใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง	
การสนับสนุนการเรียนรู้โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นโครงสร้างชัดเจน	102
1. การทำป้าย ทำฉลากหรือคำอธิบายที่ชัดเจนเข้าใจง่าย	103
2. การทำเส้นแบ่งเขต	105
3. การจัดทำตารางขั้นตอนการทำงาน	106
4. การปรับพฤติกรรมผ่านการสื่อสารอย่างง่าย	113
5. การจัดทำสัญลักษณ์ที่บอกความสำเร็จของกิจกรรม	114
6. การใช้บัตรภาพทางเลือก	115
7. การสร้างสถานการณ์แห่งการรอคอย	118
การสร้างโอกาสในการตอบสนองของบุคคลออทิสติกให้สูงขึ้น	119
การแนะนำการเปลี่ยนแปลงและการสร้างความยืดหยุ่น	119
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติก	121
1. การสอนภาษาแบบบูรณาการ	122
2. การสอนโดยใช้หน่วยหัวข้อ	123
3. การสอนตามโอกาส	125
4. การสอนร่วมกับกิจกรรมที่ทำเป็นประจำ	125
5. การสอนเรื่องราวทางสังคม	126
6. การกระตุ้นเตือน	129
7. การฝึกให้ทำตาม	130
8. การใช้เพื่อนเป็นสื่อกลาง	131
9. การใช้ฐานเมนูรายการผ่านระบบการสื่อสาร	132
สรุป	133

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 การใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองในการพัฒนาทักษะก่อนการเรียนรู้	135
ความสำคัญของการพัฒนาทักษะก่อนการเรียนรู้กับบุคคลออทิสติก	135
ทักษะก่อนการเรียนรู้	139
แนวทางในการใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง	
ในการพัฒนาทักษะก่อนการเรียนรู้	141
1 กิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก	144
2 การเตรียมความพร้อมด้านการคิด	161
3 ศิลปะและภาษา	180
4 การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์	196
5 การเตรียมความพร้อมด้านการใช้เหตุผล	217
6 การเล่นอย่างมีความหมาย	228
การวัดและประเมินผล	237
สรุป	240
บทที่ 7 การใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองในสถานศึกษา	241
ระบบการบริหารจัดการ	241
บทบาทของผู้บริหาร	242
บทบาทของครูผู้สอน	243
สรุป	274
บทที่ 8 กรณีศึกษา	275
สรุป	297
บรรณานุกรม	298
ประวัติผู้เขียน	311

สารบัญรูป

รูปที่	คำอธิบายรูป	หน้า
2.1	ปิรามิดองค์ประกอบสนับสนุนการเรียนรู้ด้านวิชาการ	41
3.1	เปรียบเทียบการสอนโดยพูดอย่างเดียวกับการใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านเกมอง	51
3.2	รูปภาพลำดับกิจกรรม ทำให้เด็กเข้าใจกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติในโรงเรียน	51
3.3	ขั้นตอนการสวมรองเท้า	53
3.4	รูปภาพทำให้เด็กรู้ว่าจะต้องทำอะไรบ้างและเตรียมตัวสำหรับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น	55
3.5	รูปภาพกิจกรรมประจำวัน สัปดาห์ สนับสนุนให้เด็กทำนายสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น	56
3.6	รูปภาพทางเลือกกิจกรรมขณะพัก	57
3.7	รูปภาพเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลบ้านกับโรงเรียน	58
3.8	รูปภาพสื่อสารบ้านกับโรงเรียนทำให้เด็กสนใจและมีสมาธิมากขึ้นขณะที่ทำกิจกรรม	59
3.9	รูปภาพให้ข้อมูลการทำกิจกรรมพัฒนาให้เด็กมีสมาธิและทักษะการสื่อสาร	60
3.10	การเรียงลำดับก่อน-หลังของรูปภาพพัฒนามติสัมพันธ์ของเด็ก	60
3.11	การแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นการทบทวนความจำ สร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น	61
3.12	การแลกเปลี่ยนข้อมูลประจำวันทำให้เด็กตระหนักถึงการทำกิจกรรมให้สำเร็จ	62
3.13	รูปถ่ายของครูช่วยทบทวนความจำเกี่ยวกับวิชาที่เรียน	63
3.14	การใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลทำให้เด็กสนใจสิ่งแวดล้อม	64
3.15	บุคคลที่ต้องร่วมกิจกรรมในสถานที่ต่างๆ	67
3.16	สมุดรูปภาพสมาชิกในครอบครัว ชุมชน	68
3.17	บัตรรูปภาพบุคคลและบัตรประโยคเกี่ยวกับบุคคล	69
3.18	ป้ายชื่อ มีรายละเอียดเกี่ยวกับตัวเด็กทำให้เด็กทราบข้อมูลของตนเองและสมาชิกในครอบครัว	69
3.19	แผนผังครอบครัวทำให้เด็กเรียนรู้บทบาทและเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวซึ่งเป็นสังคมหน่วยย่อย	70
3.20	บัตรตรวจสอบรายการขั้นตอนการรับประทานอาหาร	71
3.21	บัตรตรวจสอบรายการขั้นตอนการทำเบหมี	72
3.22	บัตรรายการสนับสนุนพฤติกรรมอันพึงประสงค์	73
3.23	ภาพกระตุ้นเตือนเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม สนับสนุนพฤติกรรมอันพึงประสงค์	74
3.24	สัญลักษณ์การห้ามติดบริเวณต่างๆ ทำให้เด็กควบคุมตนเองและเรียนรู้สิ่งแวดล้อม	75
3.25	รูปภาพพฤติกรรมในชั้นเรียนอนุบาลเน้นการใช้รูปภาพให้เด็กเข้าใจง่าย	76
3.26	รูปภาพพฤติกรรมในชั้นเรียนประถมศึกษา มีข้อความประกอบรูปภาพ	77
3.27	กระดานทางเลือกกิจกรรมขณะรอผู้ปกครองมารับกลับบ้าน	78

สารบัญญรูป (ต่อ)

รูปที่	คำอธิบายรูป	หน้า
3.28	กระดานอาสาสมัคร เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมที่ชอบ	79
3.29	กระดานทางเลือกกิจกรรมขณะพัก	80
4.1	ลักษณะเฉพาะของบุคคลออทิสติก	82
4.2	ตารางกิจกรรมทำให้เด็กทำงานสำเร็จ	84
4.3	เด็กเรียนรู้และเข้าใจวิธีการใช้รูปภาพในการสื่อสาร	85
4.4	เด็กทำงานจนสำเร็จเพราะรู้ขั้นตอนและไม่วิตกกังวลกับสถานการณ์	85
4.5	บัตรภาพวัสดุที่ต้องเตรียมในการเรียนวิชาศิลปะ	85
4.6	ความเข้าใจจากตารางกิจกรรมหลังเรียนรู้โดยใช้สื่อรูปภาพ	87
4.7	ลินซ์ักคู่สำหรับจัดเก็บรูปภาพ	89
4.8	ความสัมพันธ์ของตารางกิจกรรมกับกิจกรรมบนชั้นวางของ	90
4.9	ตารางกิจกรรมก่อนการเข้านอน	92
4.10	รูปภาพสถานการณ์ฝนตกทำให้เด็กแก้ปัญหาเวลาฝนตกได้ด้วยตนเอง	92
4.11	รูปภาพรายการสิ่งของเตือนความจำ	93
4.12	รูปภาพขั้นตอนการนำเสนอพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ที่ง่ายและมีขั้นตอนน้อย	93
4.13	รูปภาพขั้นตอนกิจกรรมประจำวันอย่างง่ายเป็นจุดเริ่มต้นในการใช้รูปภาพ	94
4.14	เปรียบเทียบกิจกรรมก่อนและหลังตื่นนอน	94
4.15	สมุดรายชื่อเพื่อนและบัตรภาพสื่อสาร	95
4.16	สมุดรายชื่อเพื่อนและเบอร์โทรศัพท์พร้อมความสามารถทำให้เด็กเรียนรู้การขอความช่วยเหลือ	96
4.17	'รูปภาพขั้นตอนการทำงานทำให้เด็กทำงานสำเร็จด้วยตนเอง'	96
4.18	รูปภาพทางเลือกเกี่ยวกับอาหารว่างสร้างทักษะความยืดหยุ่นให้แก่เด็ก	96
4.19	รูปภาพอธิบายเหตุผลสิ่งที่เกิดขึ้น	98
4.20	รูปภาพเสนอแนะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ทำให้เด็กควบคุมตนเองได้	98
4.21	รูปภาพลดการแสดงพฤติกรรมซ้ำๆ และนำเสนอกิจกรรมการควบคุมตนเอง	99
4.22	รูปภาพการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	99
5.1	ป้ายแสดงสีของแก้วเพื่อให้อ่านข้อมูลแก่เด็ก	103
5.2	แผ่นป้ายอธิบายสถานที่	104
5.3	รูปถ่ายและสัญลักษณ์ชี้ภาพพฤติกรรมเป้าหมาย	104
5.4	แผ่นกระดานกันเป็นขอบเขต	105
5.5	เทพกาวสีติดตรงพื้นห้องเพื่อบอกบริเวณสำหรับนั่งเรียนหนังสือ	105

สารบัญญรูป (ต่อ)

รูปที่	คำอธิบายรูป	หน้า
5.6	แบบตรวจสอบรายการที่ไล่สีเพื่อแสดงการเปลี่ยนแปลงกิจกรรม	105
5.7	ตัวอย่างตารางกิจวัตรประจำวันรูปภาพกิจกรรมกับเวลา	106
5.8	ระดับความเข้าใจสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง	107
5.9	ตารางกิจกรรมตามช่วงเวลา เช้า กลางวัน เย็น	108
5.10	ตัวอย่างการจัดระบบงาน	110
5.11	ตัวอย่างการใช้ตารางย่อย	111
5.12	ตารางย่อยสำหรับสร้างทางเลือก	112
5.13	ตารางย่อยสำหรับสร้างทางเลือก	112
5.14	ความสัมพันธ์ของระบบงานกับตารางย่อย	113
5.15	รูปภาพพฤติกรรมที่เหมาะสมขณะอยู่ในห้องประชุม	114
5.16	รูปภาพซึ่งนำการทำกิจกรรมยามว่าง	114
5.17	สัญลักษณ์ที่บอกความสำเร็จของกิจกรรม	115
5.18	บัตรทางเลือกของเล่นที่ต้องการ	116
5.19	บัตรทางเลือกพฤติกรรมสัมพันธ์กับสิ่งเสริมแรง	116
5.20	บัตรกิจกรรมทางเลือกหลังทำการบ้านเสร็จแล้ว	117
5.21	บัตรภาพทางเลือกรองเท้าที่ต้องการจะสวม	117
5.22	การสร้างบัตรทางเลือกโดยใช้สมุดคำศัพท์	118
5.23	บัตรภาพนั่งรถ 5 นาที	119
5.24	ตัวอย่างเรื่องราวทางสังคม	128
5.25	ตัวอย่างการกระตุ้นเตือนเพื่อให้นักเรียนสนใจและควบคุมให้นักเรียนปฏิบัติตาม	130
5.26	การให้สิ่งเสริมแรงทันทีที่เด็กแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย	131
5.27	ยุทธศาสตร์รูปแบบการใช้เพื่อนเป็นสื่อกลาง	132
6.1	พัฒนาการตามวัย	137
6.2	กรอบเนื้อหาในการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้	140
6.3	ลำดับขั้นตอนการใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง	142
6.4	แผนภาพกิจกรรมกล่องงาน	143
6.5	แบบประเมินความพร้อมก่อนการเรียนรู้	145
6.6	แบบประเมินผลการเรียนรู้	146
7.1	ระบบการบริหารจัดการสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองมาใช้ในสถานศึกษา	241
7.2	ชั้นเรียนที่ใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองกับนักเรียนออทิสติก	244

สารบัญญรูป (ต่อ)

รูปที่	คำอธิบายรูป	หน้า
7.3	มุมในชั้นเรียนที่ใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมอง	245
7.4	การประเมินความสามารถของนักเรียนออทิสติก	246
7.5	ครูให้รูปภาพประกอบการนำเสนอสิ่งที่จะสอน	247
7.6	ครูให้รูปภาพและเสียงประกอบการนำเสนอสิ่งที่จะสอน	247
7.7	การใช้ท่าทางและภาษากายที่มีความหมายประกอบการสอน	248
7.8	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนผ่านการใช้รูปภาพ	248
7.9	เด็กใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองสร้างปฏิสัมพันธ์และลดความกังวล	249
7.10	การใช้นาฬิกาจับเวลาประกอบท่าทาง “หยุด”	249
7.11	การใช้รูปภาพประกอบการชี้แนะให้ตอบสนองพฤติกรรมที่พึงประสงค์	250
7.12	สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการมองเหตุการณ์ ประเพณีต่างๆ ในชุมชน	250
7.13	ตัวอย่างท่าทาง ภาษากายของครู	251
7.14	รูปภาพทางเลือกล้างเสริมแรง	251
7.15	แบบประเมินล้างเสริมแรง	252
7.16	ตารางกิจกรรมที่ใช้ล้างเสริมแรงเป็นเงื่อนไขการทำกิจกรรมให้สำเร็จ	253
7.17	แบบบันทึกการกระตุ้นเตือน	254
7.18	ตารางกิจกรรมประจำวัน	255
7.19	แบบตรวจสอบรายการกิจกรรมประจำวัน	256
7.20	ตัวอย่างกติกาหรือกฎในชั้นเรียนสำหรับนักเรียนออทิสติกชั้นอนุบาล	257
7.21	กติกาหรือกฎในชั้นเรียนสำหรับนักเรียนออทิสติกชั้นประถมศึกษา	258
8.1	ปฏิทินวันที่สามารถวิ่งไปนั่งชิงช้าสีแดงที่สวนสาธารณะข้างบ้าน	275
8.2	ตารางกิจกรรมประจำวัน	276
8.3	ตารางเรียนประจำวัน	277
8.4	ตารางย่อย กิจกรรมทางเลือก	278
8.5	กระดานทางเลือก	279
8.6	กระดานทางเลือกเวลาว่าง	280
8.7	สมุดรูปภาพสื่อสาร	281
8.8	สมุดรูปภาพบุคคล	281
8.9	รูปภาพอธิบายขั้นตอนสิ่งที่ควรปฏิบัติตามสถานการณ์	282
8.10	กิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้มือ	283
8.11	กิจกรรมการเตรียมความพร้อมด้านการคิด	284

สารบัญญรูป (ต่อ)

รูปที่	คำอธิบายรูป	หน้า
8.12	กิจกรรมการเตรียมความพร้อมด้านศิลปะและภาษา	284
8.13	กิจกรรมการเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์	285
8.14	กิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้เหตุผล	286
8.15	กิจกรรมพัฒนาทักษะการเล่นเกม	287
8.16	รูปภาพนำเสนอพฤติกรรมที่เหมาะสม	287
8.17	ปฏิทินให้ข้อมูลล่วงหน้า	288
8.18	ตารางย่อยให้ข้อมูลเกี่ยวกับการไปหาหมอฟัน	289
8.19	การให้ข้อมูลทางบวกเพื่อให้ควบคุมตนเอง	289
8.20	ตารางย่อยให้ข้อมูลพฤติกรรมทางเลือกขณะพบคุณหมอ	290
8.21	ตารางทางเลือกบอกผลสำเร็จของพฤติกรรม	290
8.22	ปฏิทินบอกข้อมูลการปั่นจักรยานในเดือนเมษายน	291
8.23	ตารางย่อยให้เหตุผลการงดปั่นจักรยาน	291
8.24	ให้ข้อมูลวันที่สามารถดื่มน้ำอัดลมได้	292
8.25	ตารางย่อยให้ข้อมูลก่อนการดื่มน้ำอัดลมในห้างสรรพสินค้า	292
8.26	ตารางตรวจสอบรายการสิ่งที่ต้องซื้อในห้างสรรพสินค้า	293
8.27	ตารางให้ข้อมูลทางเลือกการดื่มน้ำและไม่ดื่มน้ำอัดลม	293
8.28	ตารางกิจกรรมในโรงเรียน	294
8.29	ตารางกิจกรรมในห้องกิจกรรมบำบัด	294
8.30	ตารางกฎกติกาการทำกิจกรรมให้สำเร็จ ใน 10 นาที	295
8.31	รูปภาพกิจกรรมเป้าหมายในสถานการณ์ต่างๆ	295
8.32	ตารางกิจกรรมตอนเช้าก่อนไปโรงเรียน	296
8.33	ตารางทางเลือกหลังจากทำกิจวัตรประจำวันในตอนเช้าสำเร็จ	296

สารบัญชชุดภาพในแผ่นซีดี (CD-ROM)

ที่	รายการชุดภาพ
1	ชุดภาพแสดงตารางเวลาและกิจกรรม
2	ชุดภาพในการแลกเปลี่ยนข้อมูล
3	ชุดภาพประกอบแบบตรวจสอบรายการ
4	ชุดภาพสนับสนุนพฤติกรรมที่พึงประสงค์
5	ชุดภาพสนับสนุนการสร้างทางเลือก
6	ชุดภาพกิจกรรมเตรียมความพร้อมทักษะก่อนเรียน
7	ชุดภาพกิจกรรมพัฒนาศักยภาพตามพัฒนาการ
8	ชุดภาพส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์
9	ชุดภาพแสดงขั้นตอนการทำงาน